

การจัดสภาพแวดล้อมและการระบายอากาศ สำหรับสถานที่พักคอยในชุมชน (Community Isolation) ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

11 สิงหาคม 2564

ในสถานการณ์ปัจจุบันประเทศไทยพบผู้ติดเชื้อมีจำนวนมากขึ้นในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ ทำให้สถานพยาบาลไม่สามารถรองรับผู้ป่วยได้ทั้งหมด ประกอบกับผู้ติดเชื้อส่วนใหญ่ไม่มีอาการหรือมีอาการน้อย สามารถดูแลรักษาตัวที่บ้านหรือสถานที่พักคอยที่อยู่ในชุมชนที่หน่วยงานราชการหรือภาคเอกชนได้มีการจัดตั้ง เพื่อรองรับผู้ติดเชื้อกลับบ้านที่มีจำนวนมากขึ้น ในหลายพื้นที่ประชาชนอาจมีความวิตกกังวลว่าสถานที่พักคอยจะเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคให้กับชุมชน กระทรวงสาธารณสุขขอเรียนชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเชื้อโควิดและการแพร่กระจายของโรค รวมทั้งมาตรการที่ต้องดำเนินการในสถานที่พักคอย เพื่อป้องกันควบคุมเชื้อโรคให้อยู่ในวงจำกัด ดังนี้

ข้อมูลของเชื้อโควิดและลักษณะการแพร่เชื้อ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาเป็นโรคระบบทางเดินหายใจที่มีการติดต่อผ่านฝอยละอองขนาดเล็กจากผู้ติดเชื้อ การแพร่เชื้อส่วนใหญ่เกิดจากการอยู่ใกล้ชิดกัน มีกิจกรรมร่วมกัน มีการใช้สิ่งของเครื่องใช้ร่วมกัน รวมทั้งมักเกิดภายในสถานที่แคบ แออัด ระบบการระบายอากาศไม่ดี หรือมีคนจำนวนมากอยู่รวมกัน โดยไม่มีการป้องกันตัวเอง เช่น ไม่ได้ใส่หน้ากากหรือใส่หน้ากากไม่ถูกวิธี เป็นต้น จากข้อมูลพบว่าส่วนใหญ่เกิดจากการติดเชื้อภายในอาคารปิด และมีการระบายอากาศไม่ดี เช่น สถานที่ทำงาน (ออฟฟิศหรือโรงงาน) โบสถ์ ภัตตาคาร สถานบันเทิง งานเลี้ยงสังสรรค์ หอพักคนงาน เป็นต้น

ลักษณะอาคารและสถานที่ตั้ง

อาคารที่ใช้ดำเนินการเป็นสถานที่พักคอยในชุมชน (Community Isolation) ควรมีลักษณะเป็นอาคารเปิดหรือเป็นอาคารที่มีอากาศถ่ายเทได้ดี และควรตั้งห่างจากบ้านเรือนหรือชุมชนออกไปไม่น้อยกว่า 10 เมตร เนื่องจากเชื้อต่างๆ ที่อยู่ภายในอาคาร หากมีการแพร่ออกไปจะผสมกับอากาศภายนอกที่มีการไหลเวียนของอากาศดีกว่า ซึ่งจะช่วยลดความเข้มข้นของเชื้อโรค และลดการแพร่กระจายของละอองที่ปนเปื้อนเชื้อโรคในอากาศ ส่งผลให้คนในชุมชนมีความปลอดภัยจากเชื้อที่มาจากทางอากาศได้

แนวทางการจัดการด้านการระบายอากาศในสถานที่พักคอยในชุมชน (Community Isolation)

1. เพิ่มการแลกเปลี่ยนอากาศระหว่างภายในกับภายนอกอาคารให้มากขึ้น

1.1 กรณีที่เป็นอาคารเปิดและมีการระบายอากาศแบบธรรมชาติ

- 1) ทำการระบายอากาศแบบลมผ่านอาคาร (Cross Ventilation) โดยการกำหนดให้มีการระบายอากาศผ่านหน้าต่างหรือช่องลมบนผนังห้อง อย่างน้อย 2 ด้านของห้อง เพื่อให้มีช่องทางให้ลมเข้าและออกได้ ส่งผลให้มีการกระจายอากาศได้ทั่วถึงครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของห้อง
- 2) เปิดประตู หน้าต่าง เพื่อนำอากาศจากภายนอกเข้าสู่ภายในอาคาร เพื่อช่วยลดความเข้มข้นของเชื้อโรคที่อยู่ในอากาศ และลดการแพร่กระจายของละอองที่ปนเปื้อนเชื้อโรคในอากาศ

1.2 กรณีที่เป็นอาคารปิดและมีระบบปรับอากาศ

- 1) ควรติดตั้งพัดลมระบายอากาศ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนอากาศระหว่างภายในกับภายนอกอาคารให้มากขึ้น และเพียงพอที่จะลดการสะสมของเชื้อโรคในอากาศ โดยเฉพาะในบริเวณที่มีการระบายอากาศน้อย
- 2) สำหรับอาคารที่ใช้เครื่องปรับอากาศแบบส่วนกลาง (Central Air Conditioning System) และมีระบบเติมอากาศสะอาด ให้เปิดระบบเติมอากาศสะอาดตามที่อาคารได้ออกแบบไว้ เพื่อนำอากาศสะอาดจากภายนอกเข้ามาเจือจาง และลดการสะสมของเชื้อจุลินทรีย์ ทั้งเชื้อแบคทีเรีย เชื้อรา และไวรัส
- 3) ให้เปิดประตู หน้าต่าง หรือเดินระบบจ่ายอากาศสะอาด อย่างน้อย 2 ชั่วโมง ก่อนเปิดระบบปรับอากาศ และภายหลังปิดระบบปรับอากาศ
- 4) หลีกเลี่ยงระบบปรับอากาศที่มีลักษณะนำอากาศหมุนเวียนมาใช้ใหม่ เว้นแต่จะได้มีระบบการกรองอากาศหรือมีการฆ่าเชื้อโรคก่อน
- 5) ทำความสะอาดเครื่องปรับอากาศและแผ่นกรองอากาศ เพื่อป้องกันเชื้อจุลินทรีย์ที่อาจติดค้างอยู่

2. ควรติดตั้งและเปิดพัดลมดูดอากาศในห้องน้ำตลอด 24 ชั่วโมง และภายหลังใช้ส้วมให้ปิดฝาชักโครกก่อนกดน้ำ ทั้งนี้ ต้องมั่นใจว่าไม่ได้ระบายอากาศออกไปสู่บริเวณที่มีประชาชนอาศัยอยู่

3. อาจติดตั้งอุปกรณ์เพิ่มเติมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบระบายอากาศ เช่น เครื่องกรองอากาศ ระบบฆ่าเชื้อโรค ซึ่งต้องมีการลงทุนเพิ่มขึ้น ควรพิจารณาตามความเหมาะสม

ดังนั้น การจัดตั้งสถานที่พักคอยในชุมชน เพื่อรองรับผู้ติดเชื้อที่มีจำนวนมากขึ้น และไม่สามารถเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลหรือไม่สามารถกักตัวที่บ้านได้ ก็เป็นมาตรการหนึ่งที่ชุมชนควรให้การยอมรับ เนื่องจากลักษณะของเชื้อ ประกอบกับการจัดสภาพแวดล้อมและการระบายอากาศที่ดี จะส่งผลให้โอกาสการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสโคโรนาสู่ชุมชนเป็นไปได้น้อยมาก

นอกจากนี้ หากมีผู้ติดเชื้อภายในสถานที่พักคอยในชุมชน จำเป็นต้องมีมาตรการการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ด้วย ได้แก่ การทำความสะอาดสถานที่ การจัดการมูลฝอย การจัดการน้ำเสีย เพื่อป้องกันและลดการแพร่กระจายเชื้อไปสู่ชุมชน ดังนี้

1. ทำความสะอาดพื้นผิวสัมผัส ห้องน้ำ ห้องส้วม โดยการเช็ดด้วยน้ำสะอาดผสมน้ำยาทำความสะอาด และฆ่าเชื้อโรคด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรค

2. การจัดการมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะ โดยให้มีการคัดแยกมูลฝอยทั่วไป มูลฝอยติดเชื้อ รวบรวมใส่ภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิด และประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เก็บขนและนำไปกำจัดอย่างถูกหลักสุขาภิบาล

3. การจัดการน้ำเสียที่เกิดจากสถานที่พักคอยในชุมชน โดยการเติมคลอรีนฆ่าเชื้อในน้ำทิ้ง และตรวจวัดปริมาณคลอรีนอิสระคงเหลือในน้ำทิ้งทุกวันให้มีค่าไม่น้อยกว่า 0.5 มิลลิกรัมต่อลิตร

สำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนก็ยังคงต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรค (DMHTT) อย่างเคร่งครัด ได้แก่ การสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย การเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล การล้างมือด้วยสบู่และน้ำหรือเจลแอลกอฮอล์ การทำความสะอาดที่พักอาศัย และการคัดกรอง เช่น ตรวจวัดอุณหภูมิ สังเกตอาการตนเอง เป็นต้น

คำสำคัญ: การระบายอากาศ, สภาพแวดล้อม, สถานที่พักคอยในชุมชน, Community Isolation